

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

zo 17. februára 2005

na žiadosť Rady Európskej únie k návrhu smerníc Európskeho parlamentu a Rady, ktorými sa prepracovávajú smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií a smernica Rady 93/6/EHS z 15. marca 1993 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií

(CON/2005/4)

(2005/C 52/10)

1. Európska centrálna banka (ECB) prijala 15. septembra 2004 žiadosť Rady Európskej únie o poskytnutie stanoviska k návrhu dvoch smerníc Európskeho parlamentu a Rady⁽¹⁾: prvej smernice (ďalej len „navrhovaná banková smernica“), ktorou sa prepracováva smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES z 20. marca 2000 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií⁽²⁾, a druhej smernice (ďalej len „navrhovaná smernica o kapitálovej primeranosti“), ktorou sa prepracováva smernica Rady 93/6/EHS z 15. marca 1993 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií⁽³⁾ (spoločne ďalej len „navrhované smernice“).

2. Právomoc ECB zaujať stanovisko je založená na článku 105 ods. 4 prvej zarážke Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, ktorý ustanovuje, že s ECB sa uskutočnia konzultácie o každom navrhovanom právnom akte Spoločenstva v oblastiach jej pôsobnosti. Navrhované smernice obsahujú ustanovenia, ktoré sú nevyhnutné pre spoľahlivosť a stabilitu finančného systému. V súlade s prvou vetou článku 17.5 rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

3. Navrhované smernice sú základnou súčasťou Akčného plánu pre finančné služby. Ich cieľom je modernizovať existujúci rámec v oblasti kapitálovej primeranosti úverových inštitúcií a investičných spoločností. V rámci EÚ

zabezpečia jednotné uplatňovanie revidovaného rámca pre medzinárodnú konvergenciu merania kapitálu a kapitálových noriem pre banky pôsobiace na medzinárodnej úrovni⁽⁴⁾ (ďalej len „Bazilej II“), na ktorých sa v júni 2004 dohodol Bazilejský výbor pre bankový dohľad (BCBS) a ktorý schválili guvernéri centrálnych bánk a vedúci predstavitelia orgánov bankového dohľadu krajín skupiny G10. Navrhované smernice ustanovujú predovšetkým komplexnejší prístup, ktorý vo väčšej miere zohľadňuje riziká, a podporujú tak zlepšené riadenie rizík zo strany finančných inštitúcií, čo prispeje k finančnej stabilite, zvýši dôveru vo finančné inštitúcie a posilní ochranu spotrebiteľa.

4. ECB vyjadrila vo svojich predchádzajúcich príspevkoch⁽⁵⁾ veľkú podporu práci, ktorú BCBS a Európska komisia za posledné roky vykonali s cieľom zaviesť revidovaný súbor pravidiel o kapitálovej primeranosti úverových inštitúcií a investičných spoločností. ECB víta skutočnosť, že BCBS dospel ku konečnej dohode o Bazileji II. Takisto víta skutočnosť, že Komisia krátko nato prijala návrhy, ktoré zabezpečia jednotnú a včasnú implementáciu Bazileja II zo strany bánk a investičných spoločností v EÚ pôsobiacich na medzinárodnej úrovni a rozšíria prístup zakotvený v Bazileji II aj na ostatné finančné inštitúcie v EÚ s prihliadnutím na ich špecifické črty.

⁽¹⁾ KOM(2004) 486 v konečnom znení, zväzky I a II a technické prílohy.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 126, 26. 5. 2000, s. 1 (ďalej len „konsolidovaná banková smernica“). Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou Komisie 2004/69/ES (Ú. v. EÚ L 125, 28. 4. 2004, s. 44).

⁽³⁾ Ú. v. ES L 141, 11. 6. 1993, s. 1 (ďalej len „smernica o kapitálovej primeranosti“). Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2004/39/ES (Ú. v. EÚ L 145, 30. 4. 2004, s. 1).

⁽⁴⁾ Bazilejský výbor pre bankový dohľad, „International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework“ (Medzinárodná konvergencia merania kapitálu a kapitálových noriem: Revidovaný rámec), Banka pre medzinárodné zúčtovanie (BIS), jún 2004, dostupné na internetovej stránke BIS.

⁽⁵⁾ Pozri najmä pripomienky ECB k druhému súboru konzultačných návrhov BCBS z 31. mája 2001, odpoveď ECB na tretie konzultačné návrhy BCBS (CP3) z augusta 2003 a pripomienky ECB k tretiemu konzultačnému dokumentu Európskej komisie o preskúmaní kapitálových požiadaviek (ďalej len „tretí konzultačný dokument“) z novembra 2003, všetky dokumenty sú dostupné na internetovej stránke ECB.

5. ECB je presvedčená, že navrhované smernice po ich riadnej transpozícii členskými štátmi značne posilnia spoľahlivosť a stabilitu bankového systému EÚ prostredníctvom uplatňovania prepracovanejších kapitálových noriem zohľadňujúcich riziká. ECB preto zdôrazňuje svoj celkovo kladný postoj k navrhovaným smerniciam. Bez toho, aby tým bol dotknutý tento celkový postoj, má však ECB k navrhovaným smerniciam a ich budúcemu uplatňovaniu ⁽¹⁾ niekoľko všeobecných a konkrétnych poznámok.

VŠEOBECNÉ POZNÁMKY

Právne nástroje pre jednotnú implementáciu v rámci EÚ

6. ECB pri niekoľkých príležitostiach, najmä v stanovisku ECB CON/2004/7 k návrhu smernice o štruktúre výborov ⁽²⁾ (ktorej cieľom bolo zaviesť do niekoľkých existujúcich smerníc Spoločenstva zmeny a doplnenia potrebné na to, aby sa „Lamfalussyho proces“ pre finančnú reguláciu rozšíril zo sektora cenných papierov na všetky ostatné finančné sektory), podporila odporúčania Medziinštitucionálnej monitorovacej skupiny obmedziť právne akty Spoločenstva na úrovni 1 na rámcové zásady a využívať nariadenia na úrovni 2 vždy, keď je to možné. Ako je uvedené v odseku 6 stanoviska ECB CON/2004/7, ECB sa domnieva, že implementácia odporúčaní Medziinštitucionálnej monitorovacej skupiny by postupne mohla viesť k tomu, že akty na úrovni 2 sa stanú hlavným súborom technických pravidiel platných pre finančné inštitúcie v EÚ.

7. V rovnakom zmysle ECB vo svojich pripomienkach k tretiemu konzultačnému dokumentu navrhla, že na účely implementácie Bazileja II by sa technické prílohy k navrhovaným smerniciam mali prijať priamo ako opatrenia na úrovni 2 a v prípade, že by to bolo v súlade s potrebnou flexibilitou z hľadiska vnútroštátnej implementácie, prostredníctvom nariadení Spoločenstva.

8. Implementácia Bazileja II ponúkla podľa názoru ECB jedinečnú príležitosť na revíziu kapitálových požiadaviek EÚ v tomto duchu, ktorá nebola využitá. ECB berie na vedomie, že podľa článku 150 ods. 1 navrhovanej

⁽¹⁾ ECB berie na vedomie, že Rada ECOFIN na svojom zasadnutí 7. decembra 2004 odsúhlasila všeobecný prístup k navrhovaným smerniciam (ďalej len „všeobecný prístup Rady“). Požiadala predsedníctvo Rady, aby pokračovalo v kontaktoch so zástupcami Európskeho parlamentu s cieľom preskúmať možnosť prijatia navrhovaných smerníc v prvom čítaní. Všeobecný prístup Rady sa týka aj niektorých otázok, ktorými sa ECB zaoberá vo svojom stanovisku. Tam, kde je to vhodné, odkazuje sa na všeobecný prístup Rady.

⁽²⁾ Stanovisko ECB CON/2004/7 z 20. februára 2004 na žiadosť Rady Európskej únie k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 73/239/EHS, 85/611/EHS, 91/675/EHS, 93/6/EHS a 94/19/ES a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/12/ES, 2002/83/ES a 2002/87/ES s cieľom vytvoriť novú organizačnú štruktúru výborov pre finančné služby (Ú. v. EÚ C 58, 6. 3. 2004, s. 23).

bankovej smernice bude mať Komisia v súlade s postupom prejednávania vo výboroch, ktorý je uvedený v článku 151 navrhovanej bankovej smernice, právomoc prijať „úpravu (úpravy) ustanovení príloh V až XII, aby sa prihliadlo na vývoj na finančných trhoch, najmä na nové finančné produkty, na vývoj účtovných štandardov alebo na požiadavky stanovené v právnych predpisoch Spoločenstva“.

9. V súlade s dohodou rozšíriť Lamfalussyho proces zo sektora cenných papierov na všetky ostatné finančné sektory ⁽³⁾ by však bolo vhodnejšie obmedziť navrhované smernice tak, aby sa vzťahovali na rámcové zásady, ktoré by odrážali základné politické rozhodnutia a podstatné otázky v oblasti kapitálovej primeranosti úverových inštitúcií a investičných spoločností, a zlúčiť technické ustanovenia o kapitálovej primeranosti do jedného priamo uplatniteľného nariadenia na úrovni 2. Tento prístup by posilnil jednotnú implementáciu Bazileja II v rámci EÚ, prispel k jeho dodržiavaniu finančnými skupinami pôsobiacimi v rôznych krajinách EÚ a znížil náklady, ako aj podporil existenciu rovnakých podmienok hospodárskej súťaže a ďalšiu finančnú integritáciu.

10. Ak sa predpokladá, že v tejto etape sa navrhované smernice nemôžu zmeniť a doplniť v súlade s týmto prístupom, ECB je toho názoru, že navrhovaná právna štruktúra by sa nemala považovať za želaný konečný výsledok, ale skôr za jeden z krokov v rámci dlhodobého procesu vedúceho k vytvoreniu priamo uplatniteľného súboru technických pravidiel na úrovni 2 pre finančné inštitúcie v rámci EÚ, pokiaľ to bude možné.

Zníženie počtu národných alternatív a možností uváženia na národnej úrovni

11. Zníženie počtu národných alternatív je nesmierne dôležité, pretože by sa tým zjednodušil regulačný rámec, napomohlo zblíženiu praxe v oblasti dohľadu a prispelo k vytvoreniu rovnakých podmienok hospodárskej súťaže. ECB uznáva pokrok, ktorý Výbor európskych orgánov bankového dohľadu (CEBS) dosiahol pri znižovaní počtu alternatív a upustení od uplatňovania kapitálových požiadaviek. ECB plne podporuje úsilie CEBS a dôrazne vyzýva k ďalšej činnosti v tejto oblasti, pretože aj napriek dosiahnutému pokroku naďalej existuje značný počet alternatív, ktoré by prípadne mohli brániť vytvoreniu rovnakých

⁽³⁾ Pozri stranu 12 tlačovej správy z 2580. zasadania Rady ECOFIN, ktoré sa konalo 11. mája 2004 v Bruseli; dostupné na internetovej stránke Rady.

podmienok hospodárskej súťaže. Články 68 až 73 navrhovanej bankovej smernice obsahujú alternatívy, ktoré umožňujú upustiť od uplatňovania kapitálových požiadaviek na rôznych úrovniach v rámci skupín. Pokiaľ sa tieto alternatívy považujú za prívlehlé dôležité na to, aby sa určité jurisdikcie bez nich zaobišli, mala by podľa názoru ECB existovať prinajmenšom jednotnosť a transparentnosť vo vzťahu k situáciám, v ktorých sa uplatňujú, aby sa zabezpečili rovnaké podmienky hospodárskej súťaže v EÚ. Vzhľadom na potrebu ďalšieho zníženia počtu národných alternatív by ECB podporila zavedenie osobitného ustanovenia, ktoré by vyžadovalo, aby Komisia monitorovala pokrok dosiahnutý v tomto smere a v primeranej lehote (napríklad do troch rokov) podala inštitúciám Spoločenstva správu o používaní zostávajúcich možností uváženia na národnej úrovni, v ktorej by zhodnotila, nakoľko je to potrebné a či existuje potreba ďalšej regulácie.

12. Všeobecné znenie niekoľkých ustanovení navrhovaných smerníc ponecháva značný priestor pre ich rozdielny výklad zo strany národných orgánov, čím sa vytvára riziko, že v rámci EÚ nebudú existovať rovnaké podmienky hospodárskej súťaže. Osobitným, ale nie ojedinelým, príkladom toho je článok 84 ods. 2 navrhovanej bankovej smernice, ktorý ustanovuje, že príslušné orgány môžu povoliť, aby úverová inštitúcia používala prístup založený na interných ratingoch (ďalej len „IRB prístup“), ak jej systémy riadenia a hodnotenia miery vystavenia sa úverovému riziku spĺňajú niekoľko podmienok (napríklad, že sú „spoľahlivé“, „riadne implementované“ a umožňujú „zmysluplné hodnotenie“). Tento článok odkazuje na dodatočné podmienky stanovené v časti 4 prílohy VII k navrhovanej bankovej smernici, ktoré ponechávajú značný priestor na uváženie pri implementácii na národnej úrovni. Aj keď ECB pripúšťa, že niekedy je nevyhnutné použiť slová, ktoré národným orgánom ponechávajú značný priestor na uváženie (napríklad aby sa nebránilo vývoju postupov riadenia rizík v úverových inštitúciách, alebo aby sa uľahčilo flexibilná transpozícia a uplatňovanie s prihliadnutím na rôzne štruktúry národných bankových systémov alebo národných regulačných režimov), bolo by prospešné podporovať jednotný výklad takýchto pojmov zo strany príslušných orgánov v súlade s najlepšou praxou, ktorá vzniká na trhu. Za týmto účelom môže Komisia rozhodnúť, že vydá odporúčania, ktoré budú vychádzať z návrhov CEBS.

13. ECB takisto odporúča, aby sa používala jednotná terminológia na vyjadrenie toho, ako môžu príslušné orgány zasiahnuť pred použitím určitých rizikových váh a metód merania. Mohlo by sa jasne rozlišovať medzi prípadmi, keď sa od príslušných orgánov očakáva, že na žiadosť úverovej inštitúcie vydajú formálne správne rozhodnutie, a prípadmi, keď príslušné orgány môžu jednoducho preskúmať metódu bez toho, aby bolo potrebné prijať formálne rozhodnutie.

Úloha orgánu zodpovedného za dohľad na konsolidovanom základe

14. ECB sa domnieva, že posilnenie úlohy orgánu zodpovedného za dohľad na konsolidovanom základe (ďalej len „orgán dohľadu na konsolidovanom základe“), ktoré sa

predpokladá v článkoch 129 až 132 navrhovanej bankovej smernice, je krokom vpred, v dôsledku ktorého však môžu pri transpozícii a uplatňovaní navrhovanej smernice vzniknúť zložité otázky. Koordinačná úloha ustanovená v článku 129 ods. 1 spolu s ustanoveniami o zdieľaní informácií, ktoré sú uvedené v článku 130 ods. 2 a článku 132, zefektívnia vzťahy medzi orgánmi dohľadu navzájom a medzi orgánmi dohľadu a bankami, a tým sa zvýši účinnosť vďaka tomu, že sa uľahčí rozhodovací proces a znížia sa celkové náklady na dohľad. To je vhodnou odozvou na rastúci dopyt zo strany bankových skupín s významnými cezhraničnými činnosťami⁽¹⁾ na zníženie nákladov, ktoré im vznikajú pri plnení požiadaviek dohľadu a regulačných požiadaviek, ktoré im ukladajú rôzne národné orgány dohľadu a národné regulačné orgány a ktoré sa v niektorých prípadoch prekrývajú, alebo nie sú úplne harmonizované.

15. ECB okrem toho očakáva, že koordinačná úloha, ktorú orgán dohľadu na konsolidovanom základe vykonáva, prispieje spolu s výslovnou požiadavkou na výmenu informácií k stabilite bankového sektora tak na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov. Z pohľadu orgánu dohľadu na konsolidovanom základe by sa mali skombinovať kvalitnejšie údaje o miestnych aktivitách a rizikách dcérskych spoločností skupiny, ktoré sa nachádzajú v EÚ, získané od národných orgánov dohľadu, aby sa umožnilo dôkladné preskúmanie a hodnotenie skupiny ako celku, ako to vyžaduje článok 124 v spojení s článkami 71 až 73 navrhovanej bankovej smernice. Z pohľadu národných orgánov dohľadu by informácie zozbierané orgánom dohľadu na konsolidovanom základe mohli uľahčiť posúdenie možných finančných problémov, ktoré sa vyskytujú u ostatných subjektov skupiny a ktoré by mohli mať vplyv na miestne dcérske spoločnosti. Tieto dodatočné informácie, ktoré budú mať národné orgány dohľadu k dispozícii, by mali navyše uľahčiť aj výkon funkcií centrálného bankovníctva v oblasti finančnej stability, platobných systémov a menovej politiky.

16. Článok 129 ods. 2 navrhovanej bankovej smernice (v spojitosti s článkom 37 ods. 2 navrhovanej smernice o kapitálovej primeranosti) ponúka príležitosť prehĺbiť finančnú integráciu. Stanovuje právny základ pre používanie IRB prístupu, pokročilých prístupov merania (AMA prístupy) a prístupu založeného na vnútorných modeloch pre trhové riziká na úrovni celej skupiny doplnený o postup, ktorý zjednodušuje schvaľovací proces na úrovni celej skupiny. To by malo umožniť zosúladienie postupov riadenia na úrovni celej skupiny, pokiaľ ide o ich súlad s kapitálovými požiadavkami, čo by mohlo zlepšiť integráciu štruktúr skupín a následkom toho aj bankového sektora ako celku.

⁽¹⁾ Ukazovateľom zvyšujúceho sa významu cezhraničných činností je rastúci podiel zahraničných pobočiek a dcérskych spoločností na celkových aktivitách bankového sektora, ktorý bol v roku 2003 vyšší ako 20 %. Pozri dokument ECB „Report on EU Banking Structure“ (Správa o štruktúre bankovníctva v EÚ), november 2004; dostupná na internetovej stránke ECB.

17. Napriek možným prínosom článku 129 ods. 2 môžu po jeho uplatnení vzniknúť zložité otázky, ktoré je potrebné predvídať a vyriešiť, aby sa maximalizoval účinok tohto ustanovenia. Problémy by mohli napríklad vzniknúť, ak by došlo k nezhodám medzi domovskými a hostiteľskými orgánmi dohľadu nad dcérskymi spoločnosťami skupiny, ktoré sa považujú za významné⁽¹⁾, o výklade požiadaviek navrhovanej bankovej smernice. Hoci sa v článku 129 ods. 2 treťom pododseku vyžaduje, aby orgán dohľadu na konsolidovanom základe prijal rozhodnutie v prípade, ak do šiestich mesiacov nedôjde k dohode medzi orgánmi dohľadu, je potrebné riešiť nezhody medzi domovskými a hostiteľskými orgánmi dohľadu tak, aby nedošlo k oslabeniu právomoci príslušných národných orgánov dohľadu, ktoré sa musia spoliehať na výsledok skupinového prístupu na miestnej úrovni a zabezpečiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže⁽²⁾.

18. Možné prínosy článku 129 ods. 2 závisia aj od toho, aký je vzájomný vzťah medzi právomocami príslušných národných orgánov dohľadu ukladať opatrenia dohľadu miestnym dcérskym spoločnostiam v rámci druhého piliera Bazileja II (proces preskúmania orgánmi dohľadu) a rozhodnutiami o schválení na úrovni celej skupiny. Úverové inštitúcie, ktoré podávajú žiadosti podľa článku 129 ods. 2, potrebujú právnu istotu. V tejto súvislosti si zasluhujú pozornosť uplatniteľné postupy a súdne preskúmanie rozhodnutí na úrovni celej skupiny, ako aj priebežný dohľad nad používaním IRB prístupu a AMA prístupov na úrovni celej skupiny. Navrhovaná banková smernica by preto mala upraviť príslušnú právomoc orgánov dohľadu odstraňovať nedostatky v skupinovom prístupe, ktoré vzniknú po udelení súhlasu, a právomoc odobrať súhlas.

19. Vzhľadom na význam vyššie uvedených otázok pre účinné uplatňovanie článku 129 ods. 2 navrhovanej bankovej smernice ECB veľmi podporuje prácu, ktorú má CEBS vykonať pri uplatňovaní článku 129 ako celku, a je presvedčená, že výsledkom bude jednotné uplatňovanie. Odporúča však, aby sa do navrhovanej bankovej smernice vložilo ustanovenie, ktoré by vyžadovalo, aby sa tri roky po transpozícii smernice vykonalo zhodnotenie a v prípade potreby aj revízia článku 129 s cieľom zohľadniť, ako sa článok 129 uplatňuje v praxi a či slúži dosahovaniu plánovaných cieľov.

20. ECB podporuje aj prácu CEBS týkajúcu sa článku 131 navrhovanej bankovej smernice, ktorý vyžaduje, aby orgán dohľadu na konsolidovanom základe a ostatné príslušné orgány dohľadu prijali „písomné dojednania týkajúce sa koordinácie a spolupráce“. ECB preto podporuje prácu CEBS smerujúcu k vypracovaniu vzorového dojednania o koordinácii a spolupráci, ktoré by používali všetky dotknuté orgány dohľadu.

⁽¹⁾ Pojem „významné“ sa môže vzťahovať na relatívny význam dcérskych spoločností buď pre skupinu ako celok, alebo pre bankový systém v jurisdikcii hostiteľského štátu.

⁽²⁾ Rovnaké podmienky hospodárskej súťaže by mohli byť ohrozené, ak by IRB prístupy niektorých bánk overoval orgán dohľadu na konsolidovanom základe, zatiaľ čo overenie iných bánk by vykonával domovský orgán dohľadu.

Časový harmonogram a prechodné ustanovenia

21. ECB víta ustanovenia o časovom harmonograme zavedenia nových kapitálových požiadaviek v kapitole 1 hlavy VII navrhovanej bankovej smernice. Tieto ustanovenia odrážajú časový harmonogram ustanovený v Bazileji II a mali by zabezpečiť, aby európske úverové inštitúcie neboli znevýhodnené voči svojim konkurentom z tretích krajín. Okrem toho by sa odkladom uplatňovania smernice do určitej miery narušili prípravy, ktoré úverové inštitúcie v EÚ urobili v snahe dodržať pôvodný časový rámec. Z týchto dôvodov ECB vyzýva inštitúcie Spoločenstva, aby dodržali časový harmonogram navrhnutý Komisiou.

22. ECB sa navyše domnieva, že pozornosť by sa mala venovať ďalekosiahlym dôsledkom tejto reformy a pretrvávajúcej neistote, pokiaľ ide o vplyv reformy na výšku kapitálu vo finančnom systéme EÚ ako celku (dokonca aj napriek tomu, že sa táto neistota znížila na najnižšiu možnú úroveň prostredníctvom kvantitatívnych dopadových štúdií). Z toho dôvodu ECB plne podporuje zavedenie prechodných požiadaviek v článku 152 navrhovanej bankovej smernice, ktoré obmedzujú dopad na minimálne kapitálové požiadavky pre úverové inštitúcie počas prvých troch rokov po transpozícii smernice.

23. Bez ohľadu na to, že je potrebné, aby odhady rizikových faktorov vychádzali z údajov za dostatočne dlhé obdobie na to, aby pokryli meniace sa hospodárske podmienky, prechodné ustanovenia by mali pomôcť úverovým inštitúciám pri ich prechode na prepracovanejší IRB prístup tým, že by dočasne zmiernili určité požiadavky, ktoré sa budú so zlepšovaním schopnosti inštitúcie zbierať údaje postupne sprísňovať. To sa týka povinnosti mať údaje o historických sledovaniach pravdepodobnosti neplnenia záväzku za obdobie najmenej päť rokov (príloha VII časť 4 odsek 66 k navrhovanej bankovej smernici). Článok 154 ods. 5 navrhovanej smernice v tejto súvislosti umožní členským štátom, aby na úverové inštitúcie, ktoré sa rozhodnú implementovať IRB prístup do 31. decembra 2007, uplatňovali miernejšiu požiadavku mať údaje za obdobie dvoch rokov. Inštitúcie, ktoré prijmu IRB prístup po 31. decembri 2007, však musia mať do konca roku 2008 údaje za obdobie troch rokov, do konca roku 2009 údaje za obdobie štyroch rokov a do konca roku 2010 údaje za obdobie piatich rokov. V prípade, že tieto inštitúcie do konca roku 2007 nezobierajú údaje za obdobie dvoch rokov, bude pre ne v praxi nemožné, aby mali do konca roku 2008 údaje za obdobie troch rokov. ECB preto považuje za žiadúce zmeniť toto ustanovenie tak, aby sa reálne umožnilo uznávať používanie IRB prístupu aj počas prechodného obdobia. V tejto súvislosti ECB víta zmeny článku 154 ods. 5 a 6 uvedené vo všeobecnom prístupe Rady, ktoré predstavujú pragmatické riešenie.

Monitorovanie štrukturálnych a možných procyklických dopadov nového rámca

24. Celkový štrukturálny dopad navrhovaných smerníc bol predmetom obáv prameňiacich okrem iného z náročnej úlohy skombinovať kapitálovú neutralitu a stále prepracovanejšie prístupy. ECB plne podporuje celkové nastavenie kapitálových požiadaviek, ktoré sú stanovené v navrhovaných smerniciach, a poznamenáva, že výsledky kvantitatívnej dopadovej štúdie (QIS3) ⁽¹⁾ zahŕňajúcej členské štáty viedli k celkovému kladnému hodnoteniu, pokiaľ ide o vplyv na menšie úverové inštitúcie v EÚ, investičné spoločnosti v EÚ a na poskytovanie úverov malým a stredným podnikom (ktoré, ako sa zdá, nebudú navrhovanými smernicami znevýhodnené), ako aj o zachovanie rovnakých podmienok hospodárskej súťaže v rámci EÚ voči konkurentom z tretích krajín. ECB takisto berie na vedomie celkové kladné hodnotenie uvedené v správe o finančných a makroekonomických dôsledkoch revidovaných kapitálových požiadaviek ⁽²⁾, ktorá bola pripravená pod záštitou Európskej komisie. Hodnotenie kvantitatívneho dopadu navrhovaných smerníc *ex ante* však nemôže zahŕňať ich dynamické účinky, pretože v správaní finančných inštitúcií môže dôjsť k zmenám v dôsledku podnetov vyplývajúcich z toho, že rizikové váhy podľa revidovaných kapitálových požiadaviek sa odlišujú od rizikových váh podľa terajších kapitálových požiadaviek. ECB preto podporuje pravidelné monitorovanie *ex-post*, ktoré by malo zahŕňať aj štrukturálne dopady a rozdelenie rizík.

25. Okrem monitorovania všeobecného dopadu navrhovaných smerníc bude možno v budúcnosti potrebné monitorovať aj určité špecifické prvky. ECB si napríklad všíma, že prednostné zaobchádzanie, ktoré existuje pri poskytovaní úverov na komerčné nehnuteľnosti v rámci štandardizovaného prístupu a základného IRB prístupu ⁽³⁾, poskytuje väčšiu flexibilitu v porovnaní s Bazilejom II. ECB by chcela zdôrazniť, že vzájomný vzťah medzi dostupnosťou takéhoto poskytovania úverov na komerčné nehnuteľnosti a cenami nehnuteľností by mal podliehať tak obozretnému oceňovaniu zábezpek zo strany bánk, ako aj dôkladnému monitorovaniu z hľadiska obozretného podnikania na makroúrovni. ECB má v úmysle prispieť k tomuto procesu monitorovania.

26. Pokiaľ ide o možný procyklický dopad navrhovaných smerníc (t. j. možnosť, že by sa kapitálové požiadavky sprísnilo počas recesie a uvoľnilo počas ekonomického rastu, čím by sa prehĺbili cyklické výkyvy), ECB uznáva, že je dôležité zaoberať sa týmto problémom a že sa pri zmieňovaní týchto obáv dosiahol značný pokrok v dôsledku úpravy navrhovaných smerníc tak, aby obmedzovali procy-

cklické účinky. Spoločným záujmom orgánov dohľadu EÚ je posúdenie vhodných spôsobov, ako znížiť riziko zvýšenej procyklickosti, pretože makroekonomické podmienky sa postupne stále viac prelnávajú, a to najmä v eurozóne. Spoločný prístup k riešeniu procyklickosti by podporil aj rovnaké podmienky hospodárskej súťaže a transparentnosť jednotného trhu. ECB však naďalej považuje monitorovanie zo strany Komisie a príslušných národných orgánov za potrebné.

27. ECB preto podporuje návrh uvedený v článku 156 navrhovanej bankovej smernice, aby Komisia pravidelne monitorovala, či navrhovaná banková smernica významne ovplyvňuje hospodársky cyklus. ECB okrem toho poznamenáva, že je výsadou Komisie prijímať návrhy na akékoľvek zmeny a doplnenia prepracovanej konsolidovanej bankovej smernice a že sa to vzťahuje aj na možné legislatívne „nápravné opatrenia“ uvedené v článku 156. Z hľadiska obozretného podnikania na makroúrovni je však rozhodujúce, aby možné legislatívne „nápravné opatrenia“ boli symetrické a aby sa kapitálové normy menili len vtedy, keď je táto zmena z hľadiska obozretného podnikania udržateľná počas celého cyklu. ECB navrhuje, aby sa táto potreba vysvetlila v bode 59 odôvodnenia navrhovanej bankovej smernice.

KONKRÉTNE POZNÁMKY

Definícia centrálnych bánk

28. ECB sa domnieva, že je potrebné objasniť jej postavenie, pokiaľ ide o vyňatie centrálnych bánk z navrhovanej bankovej smernice. V článku 2 prvej zarážke sa „centrálne banky členských štátov“ vynímajú z rozsahu pôsobnosti navrhovanej bankovej smernice, zatiaľ čo v článku 4 ods. 23 sa pojem „centrálne banky“ (na rozdiel od „centrálnych bánk členských štátov“) vymedzuje tak, že zahŕňa Európsku centrálnu banku, pokiaľ nie je uvedené inak. ECB navrhuje zmeniť článok 2 tak, aby výslovne stanovoval, že sa táto výnimka vzťahuje aj na ECB.

Sólo konsolidácia

29. Článok 70 navrhovanej bankovej smernice umožňuje príslušným orgánom, aby od prípadu k prípadu a s výhradou určitých podmienok povolili materským úverovým inštitúciám v konkrétnom členskom štáte zahrnúť dcérske spoločnosti nachádzajúce sa v EÚ do výpočtov, ktoré vyžaduje článok 68 ods. 1 navrhovanej bankovej smernice. Tento proces sa označuje ako „sólo konsolidácia“.

⁽¹⁾ Európska komisia „Review of the Capital Requirements for Credit Institutions and Investment Firms, Third Quantitative Impact Study: EU Results“ (Preskúmanie kapitálových požiadaviek pre úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, tretia kvantitatívna dopadová štúdia: Výsledky EÚ), 1. júla 2003; dostupné na internetovej stránke Komisie.

⁽²⁾ PricewaterhouseCoopers, MARKT/2003/02/F, „Study on the financial and macroeconomic consequences of the draft proposed new capital requirements for banks and investment firms in the EU“ (Štúdia o finančných a makroekonomických dôsledkoch návrhu nových kapitálových požiadaviek pre banky a investičné spoločnosti v EÚ), 8. apríla 2004, dostupné na internetovej stránke Komisie.

⁽³⁾ Štandardizovaný prístup je opísaný v článkoch 78 až 83 navrhovanej bankovej smernice. Základný IRB prístup je IRB prístup, ktorý je opísaný v článkoch 84 až 89 navrhovanej bankovej smernice, pri ktorom však úverová inštitúcia nevyužíva svoje vlastné odhady strát v dôsledku neplnenia záväzku (LGD) a/alebo prepočítavacie faktory podľa článku 84 ods. 4.

30. ECB odporúča opätovné zváženie podmienok, na základe ktorých možno sólo konsolidáciu⁽¹⁾ uplatniť. Jedna z týchto podmienok je uvedená v článku 69 ods. 1 písm. a) navrhovanej bankovej smernice a vyžaduje, aby neexistovali žiadne prekážky prevodu vlastných zdrojov z materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť. Podľa názoru ECB toto nie je vhodnou podmienkou, ktorá by sa mala uložiť materskej spoločnosti v súvislosti s požiadavkami na sólo konsolidáciu. V tomto smere ECB veľmi víta skutočnosť, že zmeny článku 70 navrhovanej bankovej smernice, ktoré sú uvedené vo všeobecnom prístupe Rady, uložia požiadavky na dostupnosť vlastných zdrojov dcérskej spoločnosti pre materskú spoločnosť a zrušia požiadavku, že nesmú existovať žiadne prekážky prevodu vlastných zdrojov z materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť. ECB poznamenáva, že sólo konsolidácia by zahŕňala aj dcérske spoločnosti nachádzajúce sa v iných členských štátoch, ako je členský štát materskej spoločnosti. V praxi to znamená, že finančná situácia dcérskej spoločnosti sa bude na účely kapitálovej primeranosti posudzovať tak, ako keby bola súčasťou vlastnej finančnej situácie materskej spoločnosti. Orgán dohľadu nad materskou spoločnosťou preto musí mať úplný prístup k informáciám o kvalite aktív, pasív a kapitálu dcérskej spoločnosti. ECB odporúča doplniť ďalšie kritérium na zabezpečenie toho, aby orgán dohľadu nad materskou spoločnosťou mohol účinne overovať tieto informácie o finančnej situácii dcérskych spoločností, ktoré sa nachádzajú v inom členskom štáte. ECB zo zásady takisto veľmi podporuje transparentnosť pri používaní článku 70 smernice a víta zodpovedajúce ustanovenia uvedené vo všeobecnom prístupe Rady.

31. ECB poznamenáva, že článok 70 navrhovanej bankovej smernice nespochybňuje uplatňovanie individuálnych kapitálových požiadaviek, ktoré sú zahrnuté do individuálnych kapitálových požiadaviek pre materskú úverovú inštitúciu, na dcérske spoločnosti v EÚ. Bolo by prínosom, keby sa upresnilo, že článok 70 platí bez toho, aby boli dotknuté požiadavky, ktoré dotknutým dcérskym spoločnostiam ukladá článok 68.

Kapitálové požiadavky na poskytovanie medzibankových úverov v rámci skupiny

32. Článok 80 ods. 7 navrhovanej bankovej smernice umožňuje príslušným orgánom, aby za určitých podmienok vyňali úvery poskytované úverovou inštitúciou jej materskej spoločnosti, jej dcérskej spoločnosti alebo

⁽¹⁾ Sólo konsolidácia je prvkom navrhovanej bankovej smernice, ktorý sa v Bazileji II neupravuje. V odseku 23 Bazileja II sa od orgánov dohľadu vyžaduje, aby skúmali, či „jednotlivé banky sú samostatne primerane kapitalovo vybavené.“

iným dcérskym spoločnostiam tej istej materskej spoločnosti z kapitálových požiadaviek na úverové riziko⁽²⁾. ECB zdôrazňuje, že všetky prípady vystavenia sa úverovému riziku by mali podliehať primeraným kapitálovým požiadavkám. Podmienky, na základe ktorých sa výnimka podľa článku 80 ods. 7 uplatňuje, nevylučujú úverové riziko pri predmetných úverových transakciách vzhľadom na skutočnosť, že napríklad jedna úverová inštitúcia nemusí splniť svoje záväzky voči inej úverovej inštitúcii, ktorá podlieha kontrole tej istej materskej spoločnosti. Okrem toho ECB poznamenáva, že článok 80 ods. 7 sa bude uplatňovať hlavne na poskytovanie medzibankových úverov, pri ktorých sú kapitálové požiadavky nevyhnutné na obmedzenie systémových rizík. ECB ďalej poznamenáva, že Bazilej II⁽³⁾ takúto výnimku neumožňuje a že táto výnimka by mohla v určitých bankových systémoch ovplyvniť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže na národnej úrovni. ECB preto odporúča, aby táto forma poskytovania úverov aj naďalej podliehala kapitálovým požiadavkám.

Externé inštitúcie pre hodnotenie úveruschopnosti

33. Pokiaľ ide o uznávanie externých inštitúcií pre hodnotenie úveruschopnosti (ECAI), ECB by chcela upozorniť na tri problémy.

34. Po prvé, ECB sa domnieva, že by sa mohla upresniť požiadavka „nezávislosti“ v prílohe VI časti 2 oddielu 1.2 k navrhovanej bankovej smernici. Príslušné orgány by pri hodnotení mali zohľadňovať faktory, ako sú vlastnícka a organizačná štruktúra ECAI, jej finančné zdroje, personálne obsadenie a prax, ako aj správa a riadenie spoločnosti. Podľa názoru ECB by príslušné orgány mali takisto overiť, či ECAI zaviedli účinné vnútorné postupy na identifikáciu, predchádzanie a riešenie možných konfliktov záujmov, a tým zabezpečili, aby nedošlo k neúmyselnému šíreniu, sprístupneniu alebo zneužitiu dôverných informácií. Tieto otázky sa všeobecne považujú za kľúčové z politického hľadiska a boli uznané v dokumente Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere (IOSCO) nazvanom „Statement of Principles Regarding the Activities of Credit Rating Agencies“ (Vyhlásenie zásad týkajúcich sa činností ratingových agentúr) z 25. septembra 2003⁽⁴⁾.

⁽²⁾ Táto výnimka sa vzťahuje iba na štandardizovaný prístup; môže sa však uplatniť na úverové inštitúcie aj prostredníctvom osobitného druhu stáleho čiastočného používania (článok 89 ods. 1 písm. e) navrhovanej bankovej smernice).

⁽³⁾ Bazilej II sa uplatňuje na banky pôsobiace na medzinárodnej úrovni a to na všetkých stupňoch bankovej skupiny na konsolidovanom základe. To znamená, že dcérska spoločnosť, ktorá je bankou pôsobiacou na medzinárodnej úrovni, bude musieť udržiavať kapitál na krytie úverovej angažovanosti voči ostatným subjektom vnútri skupiny, ktoré nie sú jej dcérskymi spoločnosťami. Bazilej II neumožňuje upustiť od uplatňovania takýchto kapitálových požiadaviek.

⁽⁴⁾ Dostupné na internetovej stránke IOSCO.

35. Po druhé, ECB by chcela zdôrazniť potrebu obozretného a objektívneho prístupu k hodnoteniu dôveryhodnosti ECAI a ich akceptovateľnosti na trhu zo strany orgánov dohľadu. Predovšetkým je dôležité, aby príslušné orgány pri hodnotení potenciálnych ECAI nevytvárali žiadne prekážky pre vstup nových subjektov na trh tým, že by ukladali neprimeranú záťaž spočívajúcu v plnení kritérií stanovených v prílohe VI časti 2 oddielu 2.1 k navrhovanej bankovej smernici (podiel na trhu, príjmy a finančné zdroje, vplyv na tvorbu cien). Namiesto toho sa príslušné orgány vyzývajú, aby svoje hodnotenie náležite zamerali na dôkladnosť a spoľahlivosť metodiky hodnotenia. Príslušné ustanovenia by sa mali preto ďalej rozpracovať, aby umožňovali dostatočne diferencovaný proces hodnotenia. V tejto súvislosti by ECB podporila preformulovanie tohto oddielu v súlade s Bazilejom II, aby sa zabezpečilo, že dôveryhodnosť vyplýva tak z prijatia na trhu, ako aj zo spoľahlivej metodiky.

36. Po tretie, ECB zdôrazňuje potrebu primeranej konvergencie a spolupráce v oblasti dohľadu pri uznávaní ECAI. V záujme zabezpečenia porovnateľnosti externých ratingových hodnotení a rovnakých podmienok hospodárskej súťaže pre úverové inštitúcie, ktoré využívajú tieto hodnotenia v rámci štandardizovaného prístupu k úverovému riziku, bude nevyhnutná vysoká miera súladu medzi praxou členských štátov, ktorá takisto pomôže znížiť riziko regulačnej arbitráže. Okrem toho spolupráca v oblasti dohľadu bude rozhodujúca pri znižovaní nákladov súvisiacich s reguláciou pre tie ECAI, ktoré sa usilujú o uznanie vo viac ako jednom členskom štáte. Článok 81 ods. 3, článok 82 ods. 2 a článok 97 ods. 3 navrhovanej bankovej smernice v súčasnosti obsahujú možnosť uváženia iba pre vzájomné uznanie. V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora Európskych spoločenstiev, ktorá sa týka voľného poskytovania služieb, je ECB toho názoru, že vzájomné uznanie by malo byť všeobecnou zásadou vo vzťahu k ECAI v rámci EÚ. To by nebránilo orgánu dohľadu, aby rozhodol o uložení dodatočných požiadaviek na spôsobilosť, čím by sa zohľadnili osobitosti národného trhu, pokiaľ by takéto dodatočné požiadavky neobsahovali tie isté podmienky, ako už boli splnené v členskom štáte pôvodu. ECB víta konzultačný dokument CESR o možných regulačných prístupoch vo vzťahu k ratingovým agentúram⁽¹⁾. Takisto veľmi podporuje činnosť, ktorú CEBS v súčasnosti vyvíja s cieľom harmonizovať kritériá pre uznanie ECAI. ECB sa domnieva, že proces priradovania (stanovený v prílohe 2 k Bazileju II), na základe ktorého, národné orgány priradujú hodnotenia úverového rizika k dostupným rizikovým váham, je veľmi dôležitý a CEBS by mal preto podporovať konvergenciu v tejto oblasti.

⁽¹⁾ „CESR's technical advice to the European Commission on possible measures concerning credit rating agencies – Consultation Paper“ (Technické poradenstvo CESR určené Európskej komisii o možných opatreniach týkajúcich sa ratingových agentúr – konzultačný dokument), 30. novembra 2004; dostupné na internetovej stránke CESR.

Stále čiastočné používanie na určité druhy angažovanosti

37. ECB poznamenáva, že na rozdiel od Bazileja II navrhovaná banková smernica umožňuje stále čiastočné používanie IRB prístupu na významné druhy angažovanosti a v dôležitých obchodných útvaroch za rôznych okolností uvedených v článku 89 ods. 1 písm. a) a d) až g) navrhovanej bankovej smernice. ECB berie na vedomie, že zámerom obmedzenia stáleho čiastočného používania je zabrániť bankám, aby stále hodnotili vystavenie sa vysokému riziku podľa štandardizovaného prístupu a zároveň používali svoje vlastné odhady rizikových parametrov na portfóliá s nižším rizikom, a tým si v jednotlivých prípadoch vybrali ten najvýhodnejší prístup.

38. ECB podporuje sprístupnenie stáleho čiastočného používania malým úverovým inštitúciám na ich angažovanosť voči ústredným štátnym správam, úverovým inštitúciám a investičným spoločnostiam, pretože v takýchto prípadoch by uplatňovanie vlastných odhadov bolo nadmernou záťažou, čo by prípadne malým úverovým inštitúciám znemožňovalo prijať IRB prístup. Postavenie malých úverových inštitúcií je správne upravené v bode odôvodnenia 35A, ktorý je navrhnutý vo všeobecnom prístupe Rady. ECB odporúča, aby Komisia tri roky po transpozícii smernice preskúmala, či sa uplatňovaním článku 89 navrhovanej bankovej smernice splnil účel tohto článku.

Jednotné zaobchádzanie s úverovým príslubom v rámci IRB prístupu a štandardizovaného prístupu

39. Medzi kapitálovým zaobchádzaním s úverovým príslubom na poskytnutie úveru v rámci štandardizovaného prístupu a v rámci základného IRB prístupu existuje nesúlad. ECB chápe, že táto odchýlka nie je zámerná. Ak by sa však táto otázka nevyriešila, mohlo by to mať za následok, že v rámci základného IRB prístupu vznikne kapitálová požiadavka na určité záruky, ktoré znižujú riziko a chránia stabilitu finančného systému tým, že v niektorých platobných systémoch zabezpečujú ukončenie zúčtovania. ECB preto odporúča preformulovať znenie odseku 1.11 písm. a) časti 3 prílohy VII k navrhovanej bankovej smernici tak, aby bolo v súlade so zodpovedajúcim ustanovením, ktoré sa uplatňuje na štandardizovaný prístup, t.j. aby ustanovilo, že prepočítavací faktor 0 % sa uplatňuje na úverové linky, ktoré sú nezáväzné, ktoré môže úverová inštitúcia kedykoľvek bezpodmienečne a bez predchádzajúceho oznámenia zrušiť, alebo ktoré umožňujú automatické zrušenie z dôvodu zhoršenia úveruschopnosti dlžníka.

Proces preskúmania orgánmi dohľadu

40. ECB zdôrazňuje, že je potrebné, aby sa druhý pilier považoval za rovnako dôležitý ako ostatné piliere Bazileja II, ktorými sú minimálne kapitálové požiadavky a trhová disciplína. ECB sa domnieva, že veľmi všeobecné znenie článkov 123 a 124 navrhovanej bankovej smernice, ktoré odzrkadľuje druhý pilier, môže viesť k nesprávnemu záveru, že tieto tri piliere nie sú rovnako dôležité.
41. Keďže navrhovaná banková smernica neobsahuje žiadnu definíciu pojmu „interný kapitál“ (ktorý sa používa v článku 123 smernice), z pohľadu ECB bude potrebné zjednotiť chápanie pojmu interný kapitál zo strany orgánov dohľadu a úverových inštitúcií v súlade s vývojom praxe v danom odvetví. ECB považuje za žiaduce, aby sa vypracovali pokyny, čo by úverové inštitúcie mali urobiť, aby splnili požiadavky stanovené v článku 123. ECB si je vedomá, že takéto pokyny je možné vypracovať len postupom času v súlade s vývojom praxe v danom odvetví a na základe skúseností národných orgánov dohľadu, a v tomto štádiu netrvá na podrobnejšej definícii interného kapitálu.
42. Pokiaľ ide o kapitálové rezervy, pozornosť by sa mala upriamiť na vyhlásenie BCBS z júla 2002, v ktorom sa výslovne uznáva význam kapitálových rezerv vo vzťahu k možným obavám z procyklickosti⁽¹⁾. Navrhovaná banková smernica v súčasnosti túto otázku neupravuje a ECB odporúča, aby sa na ňu poukázalo v odôvodnení navrhovanej bankovej smernice, v ktorom by sa uviedlo, že orgány dohľadu by mali od bánk vyžadovať, aby udržiavali kapitálové rezervy a tým boli schopné dodržiavať minimálnu výšku kapitálu, a to aj za mimoriadnych podmienok.
43. ECB záverom poznamenáva, že niekoľko členských štátov v súčasnosti za určitých okolností stanovuje minimálny ukazovateľ kapitálovej primeranosti nad hranicou 8 %, ktorá je ustanovená v článku 75 navrhovanej bankovej smernice. Automatické uplatňovanie vyšších kapitálových požiadaviek na určité kategórie inštitúcií je nežiaduce, nakoľko rozdielne minimálne ukazovatele kapitálovej primeranosti ohrozujú rovnaké podmienky hospodárskej súťaže v rámci EÚ a podnecujú k reštrukturalizácii skupín na účely regulačnej arbitráže medzi kapitálovými režimami.

(1) „S cieľom napomôcť odstráneniu možných obáv z cyklickosti IRB prístupov, výbor odsúhlasil, že požiadavkou v rámci IRB prístupov by malo byť zmysluplné konzervatívne stresové testovanie úverového rizika bankami tak, aby sa zabezpečilo, že banky budú mať dostatočnú kapitálovú rezervu v rámci druhého piliera novej dohody“, tlačová správa BCBS, 10. júla 2002; dostupné na internetovej stránke BIS.

Spolupráca v mimoriadnej situácii

44. ECB víta článok 130 ods. 1 navrhovanej bankovej smernice, ktorý je obzvlášť významný, pretože zavádza povinnosť orgánu dohľadu na konsolidovanom základe informovať orgány uvedené v článku 49 písm. a) a v článku 50 navrhovanej smernice, keď vznikne mimoriadna situácia, ktorá by prípadne mohla ohroziť stabilitu finančného systému.
45. ECB chápe, že článok 130 ods. 1 sa vzťahuje tak na národný finančný systém, ako aj na finančný systém EÚ. ECB preto chápe, že informácie sa musia zasielať orgánom uvedeným v článku 49 písm. a) buď na národnej, alebo na cezhraničnej úrovni. To je dôležité, pretože pokrok dosiahnutý pri integrácii finančných trhov a trhových infraštruktúr v EÚ môže zároveň so zvýšením likvidity a efektívnosti týchto trhov zvýšiť aj pravdepodobnosť systémových porúch ovplyvňujúcich viac ako jeden členský štát a prípadne zvýšiť riziko cezhraničného dominového efektu v bankovom sektore EÚ. ECB v tejto súvislosti víta skutočnosť, že článok 130 ods. 1 vychádza z odporúčania uvedeného v správe Hospodárskeho a finančného výboru o krízovom manažmente vo finančnom sektore⁽²⁾ a ukladá povinnosť v prípade krízovej situácie tieto orgány včas informovať. Na objasnenie rozsahu pôsobnosti článku 130 ods. 1 by ECB odporučila uviesť, že povinnosť upozorniť orgány uvedené v článku 49 ods. a) sa vzťahuje na orgány v rámci EÚ.
46. ECB takisto chápe, že odkaz v článku 130 ods. 1 na orgány uvedené v článku 50⁽³⁾ má zabezpečiť, aby členovia vlád členských štátov zodpovední za finančné služby boli čo najskôr upozornení na existenciu mimoriadnej situácie. ECB odporúča tento zámer jednoznačnejšie vyjadriť tým, že odkaz na orgány uvedené v článku 50 sa nahradí výslovným odkazom na „príslušných členov vlády“, čím sa zabezpečí, že nebudú existovať žiadne prekážky prenosu dôverných informácií, ktoré sú potrebné na zvládnutie mimoriadnej situácie, s výhradou podmienok stanovených vo vnútroštátnych právnych predpisoch a v právnych predpisoch Spoločenstva (t.j. keď mimoriadna situácia ovplyvňuje ich politické funkcie).

(2) Hospodársky a finančný výbor, „Report on financial crisis management“ (Správa o krízovom manažmente vo finančnom sektore) zo 17. apríla 2001, Economic paper č. 156, júl 2001, dostupné na internetovej stránke Komisie.

(3) Článok 50 navrhovanej bankovej smernice, ktorým sa prepracováva článok 30 ods. 9 konsolidovanej bankovej smernice, umožňuje členským štátom povoliť sprístupnenie dôverných informácií o obozretnom podnikaní „útvorom svojich ústredných štátnych správ, ktoré sú zodpovedné za právne predpisy v oblasti dohľadu nad úverovými inštitúciami, finančnými inštitúciami, investičnými službami a poisťovňami, ako aj inšpektorom, ktorí konajú v mene takýchto útvarov“.

47. ECB plne podporuje znenie článku 130 ods. 1 navrhovanej bankovej smernice aj z toho dôvodu, lebo ponecháva príslušným orgánom tak na národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ, vhodný priestor na definovanie flexibilných dojednaní, ktoré sú potrebné v rámci krízového manažmentu. V tomto smere by ECB chcela upozorniť na existujúce dojednania medzi centrálnymi bankami a orgánmi dohľadu, ktoré vymedzujú zásady a postupy komunikácie a spolupráce v prípadoch krízového manažmentu vo finančnom sektore. Predovšetkým v Memorande o porozumení o strategických zásadách spolupráce medzi orgánmi bankového dohľadu a centrálnymi bankami Európskej únie v prípadoch krízového manažmentu (ďalej len „memorandum o porozumení“) sa stanovujú zásady a postupy, ktoré sa konkrétne týkajú určenia orgánov zodpovedných za krízový manažment, požadovaných tokov informácií medzi všetkými zúčastnenými orgánmi a praktických podmienok pre zdieľanie informácií na cezhraničnej úrovni. Memorandum o porozumení predpokladá vytvorenie logistickej infraštruktúry na podporu lepšej cezhraničnej spolupráce medzi orgánmi⁽¹⁾.
48. ECB ďalej poznamenáva, že už sa vytvorili určité iniciatívy na ďalšie rozpracovanie dojednaní v prípade krízového manažmentu podľa článku 130 navrhovanej bankovej smernice. Predovšetkým Výbor bankového dohľadu Európskeho systému centrálnych bánk a CEBS založili spoločnú pracovnú skupinu pre krízový manažment, ktorá prispeje k rozvoju ďalších praktických dojednaní pre riešenie kríz. V tejto súvislosti ECB podporuje ďalšiu činnosť smerujúcu k vypracovaniu účinných dojednaní o spolupráci. ECB sa domnieva, že hladká interakcia medzi funkciou dohľadu a funkciou centrálného bankovníctva uľahčí včasné zhodnotenie systémového dopadu krízy a prispeje k účinnému krízovému manažmentu tak na národnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ.

Súlad s Bazilejom II v oblasti operačného rizika

49. ECB poznamenáva, že ustanovenia navrhovanej bankovej smernice, ktoré sa vzťahujú na operačné riziko, sa od Bazileja II odchyľujú do takej miery, že by mohli narušiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže. ECB preto odporúča zmeniť nasledujúce prvky navrhovanej smernice.
50. Po prvé, príslušný ukazovateľ v častiach 1 a 2 prílohy X k navrhovanej bankovej smernici vypočítaný na základe „posledných šiestich dvanásťmesačných sledovaní k polovici a ku koncu finančného roka“ a prijateľnosť odhadovaných údajov v prípade, že overené údaje nie sú k dispozícii, nie je v súlade s Bazilejom II, podľa ktorého sa majú používať ročné sledovania. ECB víta skutočnosť, že zmeny v odseku 3 časti 1 a v odseku 5 časti 2 prílohy X k smernici, ktoré sú uvedené vo všeobecnom prístupe Rady, by v tejto otázke zosúladiť smernicu s Bazilejom II.
51. Po druhé, navrhovaný výpočet kapitálových požiadaviek podľa štandardizovaného prístupu znevýhodňuje úverové inštitúcie v EÚ voči úverovým inštitúciám z tretích krajín,

⁽¹⁾ Pozri tlačovú správu ECB z 10. marca 2003; dostupné na internetovej stránke ECB.

na ktoré sa vzťahuje Bazilej II. Okrem toho môže byť tento prístup prekážkou pri dosahovaní cieľa, ktorým je stimulovanie bánk, aby prešli od prístupu založeného na základnom ukazovateli na štandardizovaný prístup. Bazilej II umožňuje, aby sa záporný hrubý výnos v určitých oblastiach činnosti použil na čiastočné započítanie voči kladnému hrubému výnosu v iných oblastiach činnosti za každý rok, čím sa dosiahne súlad s prístupom založeným na základnom ukazovateli, na základe ktorého každý rok dôjde k automatickému započítaniu medzi oblasťami činnosti. ECB poznamenáva, že prístup zvolený v navrhovanej bankovej smernici je v skutočnosti opatrnejší. ECB by však uprednostnila, aby sa navrhovaná banková smernica zosúladiť s Bazilejom II.

52. Po tretie, požiadavky v časti 4 prílohy X k navrhovanej bankovej smernici sa líšia od Bazileja II tým, že v zásade umožňujú neobmedzené stále čiastočné používanie AMA prístupov. ECB poznamenáva, že obmedzenia rozsahu a trvania čiastočného používania AMA prístupov sa v Bazileji II považujú za rozhodujúce, aby sa predišlo novej regulačnej arbitráži a možným nepriaznivým vplyvom na rovnaké podmienky hospodárskej súťaže. ECB zdieľa obavy BCBS a odporúča, aby sa obmedzenia čiastočného používania AMA prístupov zaviedli ako všeobecné pravidlo a nielen od prípadu k prípadu.
53. Na záver, prechodné ustanovenia uvedené v článku 155 navrhovanej bankovej smernice umožňujú, aby sa do 31. decembra 2010 na oblasť činnosti „obchod a predaj“ uplatňoval príslušný ukazovateľ vo výške 15 % v prípadoch, keď táto oblasť činnosti predstavuje aspoň 50 % celkových príslušných ukazovateľov. To predstavuje nežiadúcu odchýlku od Bazileja II, ktorý takéto prechodné ustanovenie neobsahuje.

Právne riziko ako súčasť operačného rizika

54. ECB berie na vedomie, že článok 4 ods. 22 navrhovanej bankovej smernice zavádza pojem „právne riziko“ ako jeden z prvkov širšieho pojmu „operačné riziko“. ECB uznáva, že právne riziko je dôležitou kategóriou rizika, ktorú treba pri meraní kapitálu zohľadniť, ale zároveň poznamenáva, že pojem právne riziko nie je v navrhovanej smernici bližšie vymedzený a preto by sa mohol stať oblasťou neistoty a rozdielnej transpozície a uplatňovania. V tejto súvislosti je ECB presvedčená, že by bolo užitočné zaviesť v rámci EÚ presnejšie znenie Bazileja II, ktorým sa konkrétne ustanovuje, že operačné riziko zahŕňa „právne riziko, ale vylučuje strategické riziko a riziko poškodenia dobrej povesti“ (odsek 644 Bazileja II). V poznámke pod čiarou k tomuto odseku Bazileja II sa uvádza, že „právne riziko zahŕňa okrem iného riziko pokút, sankcií alebo náhrad škody s represívnou funkciou, ktoré vyplývajú z opatrení dohľadu, ako aj súkromnoprávne vyrovnania“. Bolo by užitočné, keby sa toto znenie prevzalo do odôvodnenia navrhovanej bankovej smernice.

55. Všeobecná definícia právneho rizika by uľahčila riadne hodnotenie a riadenie rizík a zabezpečila jednotný prístup zo strany úverových inštitúcií v EÚ. Takisto by bolo užitočné preskúmať, do akej miery by sa malo prihliadnúť na skutočnosť, že právne riziká sú svojou podstatou nepredvídateľné a vo všeobecnosti sa neriadia žiadnym vzorom. Okrem toho by riadenie právneho rizika muselo byť v súlade s riadením operačného rizika ako celku. Z týchto dôvodov ECB navrhuje, aby CEBS pokračoval v činnosti s cieľom objasniť definíciu právneho rizika.
56. ECB poznamenáva, že požiadavky na právnu istotu pri metódach znižovania úverového rizika, ktoré sú uvedené v prílohách VII až IX k navrhovanej bankovej smernici, sa môžu považovať za podmienky, ktoré znižujú aj právne riziká súvisiace s používaním týchto metód. Dôvodom toho je, že tieto požiadavky priamo neupravujú výpočet rizikovo vážených aktív, ale skôr sa týkajú otázky, či metódy znižovania úverového rizika majú pevný právny základ. ECB však vzhľadom na prílohu X časť 3 oddiel 1.2 odsek 14 k navrhovanej bankovej smernici chápe, že straty v dôsledku právnych chýb metód znižovania úverového rizika nebudú podliehať požiadavke na krytie operačného rizika z vlastných zdrojov, ak sa považujú za úverové riziko pre výpočet minimálnych kapitálových požiadaviek.

Kapitálové požiadavky pre určité investičné spoločnosti

57. Článok 20 navrhovanej smernice o kapitálovej primeranosti necháva príslušným orgánom na uváženie, či určitým investičným spoločnostiam udelia výnimku z kapitálových požiadaviek na operačné riziko. Bod 22 odôvodnenia navrhovanej smernice však zdôrazňuje, že „operačné riziko je

významným rizikom, ktorému sú inštitúcie vystavené a ktoré si vyžaduje krytie z vlastných zdrojov“. Komisia zaviedla túto možnosť uváženia na základe štúdie uverejnenej v júli 2004⁽¹⁾, pričom účelom tohto uváženia bolo zmierniť dopad požiadavky na krytie operačného rizika z vlastných zdrojov na celkové požiadavky uložené investičným spoločnostiam. ECB poznamenáva, že autori tejto štúdie zaujali relatívne opatrný postoj k otázke, či by sa zvýšenie kapitálových požiadaviek na investičné spoločnosti spôsobené zavedením kapitálovej požiadavky súvisiacej s operačným rizikom nemalo považovať za neprimerané. Štúdia navyše uvádza, že použité údaje boli zrejme neúplné. ECB upozorňuje aj na to, že výnimky, ktorých uplatňovanie závisí od uváženia a druhu spoločnosti a ktoré umožňuje navrhovaná smernica o kapitálovej primeranosti, by mohli ovplyvniť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže z troch hľadísk: medzi rozličnými druhmi investičných spoločností; medzi investičnými spoločnosťami toho istého druhu, ktoré si navzájom konkurujú na cezhraničnej úrovni, a medzi investičnými spoločnosťami a úverovými inštitúciami. ECB preto navrhuje, aby Komisia v primeranom čase preskúmala účinok týchto výnimiek a spôsob ich uplatňovania zo strany príslušných orgánov a aby sa do navrhovanej smernice o kapitálovej primeranosti zahrnilo zodpovedajúce ustanovenie.

Vo Frankfurte nad Mohanom 17. februára 2005

Prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

⁽¹⁾ Európska komisia, „Review of the Capital Requirements for EU Investment Firms – 2004 Quantitative Impact Study – Main Conclusions“ (Preskúmanie kapitálových požiadaviek na investičné spoločnosti v EÚ – kvantitatívna dopadová štúdia (2004) – hlavné závery), bez uvedenia dátumu, dostupné na internetovej stránke Komisie.